

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
*Planering
Strategier*

BREV
2024-12-04

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Robert Nordevi
08-12333662
robert.nordevi@regionstockholm.se

Toivo Heinsoo
Svartsörådet gm styrelsens
ordförande

Svar på brev från Svartsörådet med anledning av tagna och kommande ställningstaganden kring sjötrafiken

Region Stockholm mottog en skrivelse den 29 oktober 2024 från Svartsörådet. Ärendet har vidarebefordrats till trafikförvaltningen för hantering. Skrivelsen avser tagna och kommande ställningstaganden kring sjötrafiken (främst Sjötrafikutredning del 2). Skrivelsen innehåller åtta punkter. Svaren avser bilagda punkter – se längst bak i ärendet.

Trafikförvaltningen instämmer i Svartsörådets beskrivning att sjötrafiken är mycket viktig för en levande skärgården och dess utveckling.

Nedan följer trafikförvaltningens svar på de åtta punkterna som rådet tar upp:

1. Själva processen med arbetet och framtagandet av Sjötrafikutredningen del 2 har följt trafikförvaltningens rutiner och metodik för den här typen av utredningar. Utredningens fokus är en inriktning för det framtida tonnaget det vill säga ägandeskap och fartygstyper. Detta baseras på tidigare utförda utredningar och politiska mål för sjötrafiken, de olika trafikkala förutsättningarna som finns vad gäller pendelbåts-, skärgårds- och godstrafiken samt befintliga trafiklinjer. Trafikförvaltningen förde en dialog med de trafikoperatörer som idag bedriver trafik eller har visat intresse av att bedriva trafik i vår geografi. Övergripande frågor kring skrovdesign finns med i en bilaga till Sjötrafikutredningen del 2, men utredningen har inte studerat interiör design och inredning. Den slutliga utformningen och inredningen av nya fartyg bestäms under projektering av fartygstyper och framtagandet av fartygsspecifikationer. I det arbetet skedet är det läge att konsultera externa intressenter för att samla in kloka inspel, erfarenheter och medskick till utformningen.

Region Stockholm
Trafikförvaltningen
105 73 Stockholm

Leveransadress:
Lindhagensgatan 100
Godsmottagningen
112 51 Stockholm

Telefon: 08-123 316 00
Fax: 08-123 316 06
registrator.tf@regionstockholm.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.regionstockholm.se

2. Sjötrafikutredningen del 1 beslutades i trafiknämnden, mars 2022. Enligt politiska beslut ska Sjötrafikutredningen del 2 förhålla sig till den trafikkala inriktning som beslutades i Sjötrafikutredningen del 1. Det har inte funnits något annat stöd eller grund inom trafikförvaltningen att ta fram en utredning som avviker mot den politiska inriktningen.
3. Sjötrafikutredningen del 2 har beaktat den så kallade bastrafiken – mellan replipunkter och kärnöar, då den utgör en väldigt viktig grund för Regionens sjötrafikuppdrag. Utredningen har beaktat resenärsströmmar till och från replipunkterna både vad gäller högsäsong under sommarmånaderna som lågsäsong med perioder av isläggning. Inriktningen i Sjötrafikutredningen del 2 bedömer att det föreslagna tonnaget väl kommer att täcka upp det resenärsbehov och den trafikfunktion som behövs för att serva bastrafiken.

När det gäller möjliga trafikkala konsekvenser för byte mellan båt och andra trafikslag beaktar trafikförvaltningen detta kontinuerligt i det löpande trafikplaneringsarbetet. Vidare har miljöaspekterna varit centrala i arbetet med utredningen och förvaltningen fick tydliga politiska direktiv om att föreslagen inriktning för tonnaget skulle beakta Regionens klimatmål om att sjötrafiken kraftigt behöver minska sina fossila utsläpp.

4. När det gäller elektrifiering av fartyg pågår det ett separat arbete under 2024 - 2025 för att utreda djupare förutsättningar om och var det kan vara möjligt att få till el-infrastruktur i de befintliga linjenäten och som därmed skulle kunna möjliggöra el-fartyg även i skärgården.

När det gäller föreslagna hastigheter för det framtida tonnaget beaktas såväl trafikplanering, ekonomi, tillgänglighet och klimat i utredningen. En av de ledande utgångspunkterna för sjötrafikutredningen del 2 var att säkerställa en levande skärgård.

5. Trafikförvaltningen delar inte uppfattningen om att Sjötrafikutredningen del 2 är helt inriktad på el-fartyg. Målet är att få till en fossilfri fartygsflotta. Om det visar sig att andra drivmedel än el är bättre lämpade på olika linjer kommer dessa drivmedel sannolikt att användas. För sjötrafiken fortsätter den gröna omställningen med den politiska

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering
Strategier

BREV
2024-11-20

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

målsättningen om en 100 procent förnybar sjötrafik år 2030 med minskad energianvändning miljöpåverkan och utsläpp.

6. Det föreslagna tonnaget vad gäller storleken på fartygen och antalet fartyg baseras på dagens totala antal resenärer samt en långsiktig trafikutveckling. Det finns ingen intention i utredningen om att föreslagen inriktning skulle innebära att fler resenärer riskerar att lämnas kvar på kaj. Det är snarare tvärtom. Om det visar sig att resenärsbehoven ökar över tid är det möjligt att det kan generera fler fartyg, fler avgångar och därmed ökad tillgänglighet.
7. Se svaret för punkt 8.
8. Trafikförvaltningen beklagar att det har uppstått en känsla av icke-delaktighet. Sjötrafikutredningen del 2 har haft som grund om att bibehålla eller förbättra förutsättningarna för att hel- och deltidsboende ska kunna bo och leva i skärgården.

Med vänliga hälsningar

Robert Nordevi
Trafikförvaltningen

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering
Strategier

BREV
2024-11-20

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Carlsson Amanda

Ämne: VB: Framtida sjötrafik

Från: Toivo Heinsoo <toivo.heinsoo@gmail.com>

Skickat: den 29 oktober 2024 21:47

Till: registrator.tf@regionstockholm.se

Kopia: Jens Sjöström <jens.sjostrom@regionstockholm.se>; anton.fendert@regionstockholm.se;
anna.malm.kelfve@regionstockholm.se; Värmdö kommun <varmdo.kommun@varmdo.se>; Nilla Söderqvist
<nilla.soderqvist@gmail.com>; Carl Kangas <carl.kangas@varmdo.se>; Kristina Lång <kristina.lang@varmdo.se>

Ämne: Framtida sjötrafik

Till Trafiknämnden i Region Stockholm

Svartsörådet överlämnar bifogade skrivelse avseende tagna och kommande ställningstaganden kring sjötrafiken (Sjötrafikutredningen del 2).

.

Med vänlig hälsning

Toivo Heinsoo
Svartsörådet gm styrelsens ordförande

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering
Strategier

BREV
2024-11-20

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Region Stockholm
Trafiknämnden

Cc Värmdö kommun
SIKO

Svartsörådet är en ideell förening som verkar för att Svartsö med kringliggande öar ska utvecklas och förbli en levande del av Stockholms skärgård. Sjötrafiken är en förutsättning för Svartsö och övriga öar utan landförbindelse i området. Svartsörådet har därför tagit del av Sjötrafikutredningen del 2 och vill framföra våra synpunkter på utredningen.

1. Först vill vi framföra förvåning över att ett så viktigt beslut som det framtida tonnaget för skärgårdstrafiken inte föregås av tillfällen där synpunkter kan ges och där erfarenheter från boende och trafikanter kan tas tillvara. Skulle utredningens nu liggande förslag bli verklighet låser regionen in sig i en trafikplanering som följer utredningen ifrågasatta första del. Ett ställningstagande som kommer att påverka trafiken för en mycket lång tid framöver. Att då inte ge möjlighet för olika intressenter i skärgården att framföra synpunkter på det kommande tonnaget är en onödig brist i beredningen till beslut.

2. Vi noterar vidare att det tonnage om Sjötrafikutredningen del 2 föreslår är tonnage till stor del anpassat just till det som föreslogs i Sjötrafikutredningen del 1 och som då kritiserades av många instanser. Intrycket vi får är att utredaren redan i del 1 av utredningen låst sig vid ett trafikupplägg till vilket man nu, utan remissrunda eller kompletterande perspektiv, vill att regionen skaffar lämpligt tonnage.

3. Det tonnage som föreslås och det trafikupplägg som förordas av utredningen är anpassat för trafik från replipunkter och vidare ut i skärgården med mindre fartyg. Utredningen saknar helt en konsekvensutredning omfattande miljöaspekter eller påverkan på annan trafik med ett sånt upplägg. Ett upplägg med i princip all trafik via replipunkter skulle öka belastningen på vägtrafiken till replipunkterna kraftigt. Det kan vidare konstateras att skärgårdstrafiken är speciell då många resenärer har betydligt mer bagage och andra typer av bagage med sig och som inte är lämpligt, om ens möjligt, att ta med på en buss. Ytterligare trafik via replipunkter skulle med all sannolikhet skapa både en ökad biltrafik och behov av förstärkt kollektivtrafik på väg.

4. Sjötrafikutredningens del 2 inriktar sig till stor del på el-drivna fartyg och fartyg med en lägre fart än dagens tonnage. Det betyder att restiderna kommer bli längre och att tonnaget även vid vissa tillfällen kan behöva stödladdas för att resan ska kunna genomföras. Vi ställer oss mycket tvekan till förmodade förlängda restider och oroar oss för hur det kommer att påverka livsvillkoren för boende i skärgården.

5. Utredningen verkar helt inriktad på att använda elektrifierat tonnage. El kan säkert komma att vara en bra energikälla också för sjötrafiken, men under överskådlig tid mest för trafik som går nära utbyggd infrastruktur. Utredningen avfärdar, onödigtvis, alla andra alternativ

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering
Strategier

BREV
2024-11-20

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

förutom el. Något som är förvånande då hela branschen ser att många andra miljömässigt ansvarsfulla och ekonomiskt försvarbara alternativ kan komma.

6. Föreningen är mycket tveksamma till det föreslagna upplägget med mindre tonnage. Utredningen anger ganska vagt att det kan ge vissa problem med fullsatta båtar. Skärgårdstrafiken trafikeras betydligt glesare än t.ex. busstrafik i innerstaden eller pendelbåtar i centrala delar av Stockholm. Att bli hänvisad till kommande tur och bli lämnad på en skärgårdsbrygga i flera timmar, vilket kan bli följden om turen är fullsatt, är inte acceptabelt, speciellt inte när nästa tur går nästa dag.

7. Vi konstaterar att Region Stockholms och regionens trafiknämnd, efter att låtit oss som är berörda vänta på Sjötrafikutredningen i flera år, avser att på bara några veckor fattar beslut grundat på trafikförvaltningens förslag som följer utredningens förslag. Detta utan att ge valda politiker i kommuner och i regionen möjlighet att i lugn och ro kunna gå igenom utredningens förslag och skapa dialoger med berörda parter.

8. Vi i Svartsörådet kan inte se att utredningens förslag om tonnage kommer att gynna sjötrafikutvecklingen. Vi anser att det vidare är ett förslag som inte kommer att gagna Svartsö med omgivande öar eller resande till och från skärgården. Genom att binda sig vid Sjötrafikutredningen del 2:s förslag om framtida tonnage låser Region Stockholm sig även vid ett trafikupplägg som inte stämmer med många av de remissvar som lämnades på Sjötrafikutredningen del 1. Ett olyckligt vägval.

Svartsö oktober 2024

För styrelsen i Svartsörådet

Toivo Heinsoo
ordförande

Hans Friberg
ledamot